

امارات اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون فراه

معاونیت علمی و امور محصلان

کمیته ارتقای کیفیت

طرز العمل آزادی های اکادمیک

مقدمه

افغانستان کشوریست که در طول تاریخ در تحول و انکشاف علوم نقش مهم داشته و دارد. یکی از نهادهای که چرخه علوم انسانی را بیش‌تر از هر نهاد دیگر به پیش می‌برد، وزارت محترم تحصیلات عالی کشور می‌باشد. این نهاد برانزده؛ برای استواری و حفظ برنامه‌های کاری خود دارای قانون کلی و طرز العمل‌ها می‌باشد از آن جمله طرز العمل آزادی‌های آکادمیک است.

پوهنتون فراه که از سال (۱۳۹۱ هـ. ش) بدین سو دست به فعالیت آکادمیک زده و امروزه هیئت رهبری این نهاد تحصیلی تلاش می‌نماید تا این پوهنتون را با معیارهای تحصیلات عالی کشور عیار نموده و در ساخت و ساز آن فعالیت‌های لازم را انجام دهند، بناءً مسأله آزادی حقیقتاً موهبت الهی است که بر انسان‌ها عطا کرده و آن را آزاد خلق نموده است. کائنات در اختیار آدمی قرار دارد و بدون اینکه کدام حد و حصر در فراراه آن قرار داده باشد. مگر این که خلاف اخلاق و عقیده بشری قرار نگیرد.

تمام ادیان آسمانی تعدی به حقوق دیگران را نهی نموده و تمام انسان‌ها را به رعایت حقوق و آزادی‌های دیگران تشویق می‌نمایند. آزادی حق طبیعی هر انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می‌گردد، حدودی ندارد. آزادی و کرامت انسان از تعرض مصئون است. امارت اسلامی نیز به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسانی متعهد می‌باشد. پس اگر ترس از ارائه نظرات علمی و مبتنی بر حقایق وجود داشته باشد، تحقیق روبه زوال نهاده و دیگر تولید نظریه‌های تحقیقی صورت نخواهد گرفت. اعضای کادر علمی که به عنوان سرمایه معنوی، اساس و بنیان نهادهای تحصیلات عالی را تشکیل می‌دهند، باید آزادانه و بدون هراس از پی‌گرد، بتوانند نتایج تحقیقات علمی خویش را که در چوکات ارزش‌های اسلامی عیار بوده، نشر نمایند، تا جامعه از این یافته‌های علمی مستفید شود. بنابر موارد که در بالا نگاهشته شد، اعضای کادر علمی اساس گفته‌های فوق و به منظور حمایت از آزادی‌های آکادمیک کادر علمی، کارمندان و محصلان پوهنتون فراه، این طرز العمل ترتیب گردید.

ماده اول: مبنی

این پالیسی در روشنایی بند (11) ماده (۳) قانون تحصیلات عالی ملکی آزادی آکادمیک را این‌گونه تعریف نموده است: "آزادی آکادمیک: ارائه آزادانه نظریات علمی بر مبنای روش‌ها و معیارهای علمی پذیرفته شده می‌باشد".

آزادی‌های آکادمیک کادر علمی

ماده دوم:

- 1- آزادی در تدریس و امور آموزشی با رعایت معیارهای پذیرفته شده علمی و قانونی؛
- 2- آزادی در بیان حقایق و واقعیت‌های دریافت شده از تحقیقات با در نظر داشت ارزش‌های اسلامی و ملی؛
- 3- آزادی فکری در تحقیقات؛

- 4- برقراری ارتباط آزادانه با نهادها و سازمان‌های اکادمیک ملی و بین‌المللی؛
- 5- آزادی در انتخاب برنامه‌های درسی و آموزشی با در نظر گرفتن کاریکولم تأیید شده و مفردات درسی؛
- 6- آزادی عمل استادان در اداره صنف مطابق به موازین دسپلینی؛
- 7- آزادی شجاعت و جسارت برای طرح ایده‌ها و پرسش‌های نو با رعایت اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی و ملی؛
- 8- داشتن آزادی نقد در روشنائی قوانین و طرزاعمل‌های وزارت تحصیلات عالی؛
- 9- آزادی در تلاش برای گسترش علم و دانش و کاربردی کردن در جامعه؛
- 10- داشتن استقلال عمل در پوهنتون؛
- 11- آزادی در حل مسائل فکری با در نظر داشت ارزش‌های اسلامی؛
- 12- آزادی اکادمیک استادان در تعریف و بررسی برنامه‌های درسی در روشنائی قوانین و لوایح موجود در وزارت تحصیلات عالی؛
- 13- آزادی در اندیشه و تفکر به دور از جهت‌گیری‌ها در مسایل علمی؛
- 14- عدم محدودیت استاد در استفاده از روش‌های مفید تدریس؛
- 15- آزادی در ارائه یافته‌ها و نتایج تحقیقات با در نظر داشت طرزاعمل‌ها و قوانین تحصیلات عالی؛
- 16- آزادی در ارزیابی آموخته‌های محصلان و تعیین نمره در روشنائی لوایح وزارت تحصیلات عالی؛
- 17- آزادی اشتراک در اجتماعات علمی مانند کنفرانس‌ها، سیمینارها، ورکشاپ‌ها و غیره؛
- 18- آزادی اشتراک در مجالس و کمیته‌ها؛
- 19- آزادی نقد علمی آثار دیگران؛
- 20- آزادی در ارائه طرح‌های ابتکاری و نوآوری‌ها؛
- 21- سایر آزادی‌هایی که با قوانین، لوایح، مقررات، طرزاعمل‌ها مغایرت نداشته باشد.

آزادی‌های اکادمیک محصلان

ماده سوم:

- 1- آزادی در انتخاب رشته و گزینش برنامه‌های درسی مطابق به لایحه کزیدت؛
- 2- آزادی در انتخاب موضوع تحقیق با رعایت ارزش‌های اسلامی و ملی؛
- 3- آزادی اشتراک در کمیته‌ها و مجالس محصلان؛
- 4- آزادی در نقد نمودن نظرات دیگران مبتنی بر اصول علمی و اسلامی؛
- 5- حق اشتراک و عضویت محصلان در کمیته نظم و دسپلین در سطح پوهنتون؛
- 6- حق ابراز نظر و انتقاد عملکرد استادان و کارمندان پوهنتون فراه؛

- 7- حق اشتراک در ارزیابی‌های مختلف استادان و سایر کارمندان پوهنتون فراه؛
- 8- حق تجدید نظر در نمره‌های امتحان نهایی مطابق به لوایح امتحانات؛
- 9- حق دسترسی مساویانه به تمام امکانات و تسهیلات در سطح پوهنتون که برای محصلان فراهم شده است؛
- 10- حق ابراز نظر در پلان‌های استراتژیک و سایر برنامه‌های کلان؛
- 11- حق استفاده از مراکز کاریابی و مشاوره؛
- 12- حق استفاده از مراکز آموزشی (مهارت‌های کمپیوتر، فراگیری زبان‌ها و ...) جهت ارتقای ظرفیت.

پیامدهای عدم رعایت مفاد طرز العمل

ماده چهارم:

- 1- هرگونه تخطی از قوانین، لوایح، طرز العمل‌ها و پالیسی‌ها توسط تمام منسوبین پوهنتون فراه؛ مطابق به اسناد تقنینی مربوطه بررسی گردیده و برای شخص خاطی متناسب با عمل وی، جزا داده می‌شود.
- 2- در صورتی که هر نوع حق تلفی در برابر، استاد، کارمندان و محصلان صورت گیرد، جزای وی بر اساس لایحه نظم و دسپلین تنظیم اجراءات صورت می‌گیرد.
- 3- در صورتی که تخطی از مفاد این طرز العمل اتفاق افتد و در اسناد تقنینی دیگر از جزا برای فرد خاطی تذکری داده نشده باشد، متناسب با میزان تخطی، حسب زیر تصمیم اتخاذ می‌گردد:
 - توصیه شفاهی؛
 - توصیه کتبی؛
 - اخطار شفاهی؛
 - اخطار کتبی؛
 - کسر معاش کوتاه مدت کمتر از یک ماه (برای منسوبان پوهنتون)
 - کسر معاش بلند مدت بیشتر از یک ماه (برای منسوبان پوهنتون)
 - اخراج موقت حد اکثر 4 هفته (برای محصلان)؛
 - تبدیلی اجباری به نهاد دیگر (برای محصلان)؛

این طرز العمل به تاریخ ۱۴۴۵ / ۹ / ۴ در شورای علمی مطرح و بعد از تأیید در پروتوکل (۵) ثبت گردید.